

Historia literatury staropolskiej i oświecenia

Wymagania egzaminacyjne

Aby przystąpić do egzaminu, należy:

- a) zaliczyć dwa semestry ćwiczeń z historii literatury staropolskiej i oświecenia; podstawą oceny jest zaliczenie sprawdzianów ze znajomości lektur, obecność oraz bieżąca aktywność;
- b) napisać pracę roczną z historii literatury dawnej (dowolna epoka: średniowiecze, renesans, barok, oświecenie) u prowadzącego zajęcia po uprzednim uzgodnieniu tematu i bibliografii.

Po spełnieniu tych wymogów student zdaje egzamin ustny u wybranego egzaminatora.

Lista lektur

Załączony kanon lektur dla studentów polonistyki składa się z tekstów polskich i obcych oraz z opracowań. Wyróżniono wśród nich lektury obowiązkowe i zalecane, publikacje o charakterze podręcznikowym oraz opracowania. Lektura tekstów zalecanych powinna być ukierunkowana osobistymi zainteresowaniami studenta oraz programem ćwiczeń historycznoliterackich. Zachęcamy do konsultacji w tym zakresie z prowadzącymi zajęcia.

1. Literatura średniowieczna

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, przeł. R. Grodecki, oprac. M. Plezia, Wrocław 1965 lub wyd. nast. (BN I 59).

By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1979 – Jan Długosz.

Chrestomatia staropolska. Teksty polskie do roku 1543, oprac. W. Wydra, W.R. Rzepka, Wrocław 1995 lub wyd. nast. – *Psalterz floriański; Psalterz puławski; Kazania świętokrzyskie; Kazania gnieźnieńskie*.

Cały świat nie pomieściłby ksiąg. Staropolskie opowieści i przekazy apokryficzne, wydali W.R. Rzepka, W. Wydra, wstęp M. Adamczyk, Warszawa 1996 – *Rozmyślanie przemyskie; Rozmyślania dominikańskie; Ewangelia Nikodema*.

Polska poezja świecka XV wieku, oprac. M. Włodarski, Wrocław 1997 (BN I 60) – Andrzej Gałka z Dobczyna, *Pieśń o Wiklefie; Wiersz o zabiciu Andrzeja Tęczyńskiego; Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią; Skarga umierającego; Cantilena inhonesta* (obowiązuje także lektura *Wstępu*).

Średniowieczna pieśń religijna polska, oprac. M. Korolko, Wrocław 1980 (BN I 65) – Bogurodzica; z pieśni pasyjnych: „Jezus Chrystus, Bog człowiek...”, „Mękę Bożą spominajmy...”; z pieśni wielkanocnych: „Trzy Maryje poszły...”, „Anjeli słodko śpiewali...”; z kolęd: „Kiedy krol Herod krolował...”, „Wesoły nam dzień nastał...”, „Kolęda się z Allelują zwadziła...”; z pieśni maryjnych: „Posłuchajcie, bracia miła...”, „Świebodność Boga Żywego...”; z pieśni o świętych: „Ach, krolu wielki nasz...”, „Doroto, cna dziewczko czysta...”, „Chwała tobie, Gospodynie...”; z pieśni różnych: „Słuchaj tego wszelika głowo...” (obowiązuje także lektura *Wstępu*).

W. Wydra, *Władysław z Gielniowa. Z dziejów średniowiecznej poezji polskiej*, Poznań 1992 – „Jezusa Judasz sprzedał...”, „Już się anjeli wiesielą...”, *De nativitate Domini*

(„Augustus kiedy królował...”) – wiersze Gielniowczyka dostępne także w antologiach: *Chrestomatia staropolska, Średniowieczna pieśń religijna polska* (jw.).
Średniowieczna poezja łacińska w Polsce, oprac. M. Włodarski, Wrocław 2007 (BN I 310) – *Sekwencja o św. Wojciechu; Sekwencja o św. Jadwidze; Wincenty z Kielczy, Hymn o św. Stanisławie; Adam Świnka, Epitafium Zawiszy Czarnego; Wiersz o bitwie pod Grunwaldem; Wierszowany katalog królów polskich; List do paniarki* (obowiązuje także lektura *Wstępu*).
Toć jest dziwne a nowe. Antologia literatury polskiego średniowiecza, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1987 – *Nawiedzenie Grobu; Tragedia Piotra Włostowica*.
Wincenty zwany Kadłubkiem, *Kronika polska*, przeł. i oprac. B. Kürbis, Wrocław 1992 lub wyd. nast. (BN I 277) – Prolog, Księga I i IV (obowiązuje także lektura *Wstępu*).
Mikołaj z Wilkowiecka, *Historja o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1971 (BN I, 201).

Teksty polskie – lektury zalecane

By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1979 – *Kronika wielkopolska*.

Teksty obce

Dante Alighieri, *Boska Komedia*, przeł. E. Porębowicz, Wrocław 1986 (BN II, 187); lub: Dante Alighieri, *Boska Komedia*, przeł. E. Porębowicz, oprac. M. Maślanka-Soro, Kraków 2004 – *Piekło*.
Arcydzieła francuskiego średniowiecza, oprac. M. Żurowski, Warszawa 1968 lub wyd. nast. – *Pieśń o Rolandzie; Dzieje Tristana i Izoldy; Francois Villon, Wielki testament*.
Brewiarz miłości. Antologia liryki staroprowansalskiej, przeł. Z. Romanowiczowa, Wrocław 1963 (BN II, 137).
Gesta Romanorum. Historie rzymskie, spolszczył P. Hertz, Warszawa 2001.
Geoffrey Chaucer, *Opowieści kanterberyjskie*, przeł. H. Pręczkowska, wstęp M. Schlauch, oprac. W. Chwalewik, Wrocław 1963 (BN II, 138) – wybór.
Kwiatki św. Franciszka z Asyżu, przeł. L. Staff, Warszawa 1978 lub wyd. nast.
Andrzej Lam, *Minnesang. Niemiecka średniowieczna pieśń miłosna*, Warszawa 1997.
Pierre Abelard, *Historia moich niedoli i inne listy*, przeł. i oprac. L. Joachimowicz, Warszawa 1993.
Pieśń o Nibelungach, przeł. i oprac. A. Lam, Warszawa 1996.
Prudencjusz (Aurelius Prudentius Clemens), *Poezje*, przeł. M. Brożek, Warszawa 1987 – *Walka duszy – Psychomachia*.
Wilhelm z Lorris, Jan z Meun, *Powieść o Róży*, przeł. i wstęp M. Frankowska-Terlecka, T. Giermak-Zielińska, Warszawa 1997.

Podstawowe podręczniki i słowniki

Teresa Michałowska, *Średniowiecze*, Warszawa 1998 lub wyd. nast.
Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze – Renesans – Barok), red. T. Michałowska, B. Otwinowska, E. Sarnowska-Temeriusz, Wrocław 1998.
Tadeusz Witczak, *Literatura Średniowiecza*, Warszawa 1999.

Opracowania zalecane

- Michał Bachtin, *Twórczość Franciszka Rabelais'go a kultura średniowiecza i renesansu*, przeł. A i A. Goreniewie, Kraków 1975.
- Ernst R. Curtius, *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, przeł. i oprac. A. Borowski, Kraków 1996 lub wyd. nast.
- Aron Guriewicz, *Kategorie kultury średniowiecznej*, przeł. J. Dancygier, Warszawa 1976.
- Johann Huizinga, *Jesień średniowiecza*, przeł. T. Brzostowski, Warszawa 1992.
- Jacques Le Goff, *Inteligencja w wiekach średnich*, przeł. E. Bąkowska, Warszawa 1966 lub wyd. nast.
- Julian Lewański, *Dramat i teatr średniowiecza i renesansu w Polsce*, Warszawa 1981.
- Clive Lewis, *Odrzucony obraz. Wprowadzenie do literatury średniowiecznej i renesansowej*, przeł. W. Ostrowski, Warszawa 1995.
- Literatura i kultura polskiego średniowiecza. Człowiek wobec świata znaków i symboli*, red. P. Buchwald-Pelcowa i J. Pelc, Warszawa 1997 (1995).
- Roman Mazurkiewicz, *Deesis. Idea wstawiennictwa Bogarodzicy i św. Jana Chrzciciela w kulturze średniowiecznej*, Kraków 1994 lub wyd. nast.
- Maria Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1973 lub wyd. nast.
- Pogranicza i konteksty literatury polskiego średniowiecza*, red. T. Michałowska, Wrocław 1989.
- Paweł Stępień, *Z literatury religijnej polskiego średniowiecza. Studia o czterech tekstach: „Kazanie na dzień św. Katarzyny”, „Legenda o św. Aleksym”, „Lament świętokrzyski”, „Żołtarz Jezusow”*, Warszawa 2003.
- Karolina Targosz, *Korzenie i kształty teatru do 1500 roku w perspektywie Krakowa*, Kraków 1995.
- Maciej Włodarski, *Ars moriendi w literaturze polskiej XV i XVI wieku*, Kraków 1987.
- Jerzy Woronczak, *Studia o literaturze średniowiecza i renesansu*, Wrocław 1993.
- Wiesław Wydra, *Władysław z Gielniowa. Z dziejów średniowiecznej poezji polskiej*, Poznań 1992.

2. Literatura renesansu

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

- Antologia poezji polsko-łacińskiej 1470-1543*, oprac. A. Jelicz, Szczecin 1985 – Filip Kallimach, Jan z Wiślicy, Mikołaj Hussowski, Andrzej Krzycki, Jan Dantyszek.
- Biernat z Lublina, *Ezop*, wstęp S. Grzeszczuk, oprac. J. S. Gruchała, Kraków 1997 – *Żywot Ezopa Fryga* oraz pierwsze 20 bajek.
- Klemens Janicki (Janicjusz), *Carmina. Dzieła wszystkie*, wyd. i wstęp J. Krókowski, przeł. E. Jędrkiewicz, Wrocław 1966 lub: Klemens Janicki (Janicjusz), *Poezje wybrane*, przeł. Z. Kubiak, Warszawa 1975 – *Tristium liber (Księga żalów)*.
- Andrzej Frycz-Modrzewski, *Wybór pism*, oprac. W. Voise, Wrocław 1977 lub wyd. nast. (BN I, 229) – *O poprawie Rzeczypospolitej*.
- Łukasz Górnicki, *Dworzanin polski*, oprac. R. Pollak, Wrocław 1954 lub wyd. nast. (BN I, 109) lub: *Pisma*, oprac. R. Pollak, Warszawa 1961 – t. 1, ks. I i III.
- Jan Kochanowski, *Fraszki*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1991 lub wyd. nast. (BN I, 163).
- Jan Kochanowski, *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, Wrocław 1997 lub wyd. nast. (BN I, 100).

- Jan Kochanowski, *Odprawa posłów greckich*, oprac. T. Ulewicz, Wrocław 1962 lub wyd. nast. (BN I, 3).
- Jan Kochanowski, *Psalterz Dawidów*, oprac. K. Meller, Kraków 1997 – dedykacja, psalmy 1, 71, 110, 123, 136.
- Jan Kochanowski, *Treny*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1986 lub wyd. nast. (BN I, 1).
- Jan Kochanowski, *Z łacińska śpiewa Słowian Muza*, przeł. L. Staff, Warszawa 1982 – *Elegie*, ks. I; *Foricenia* 1-50; *Liryki*.
- Jan Kochanowski, *Dzieła polskie*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1967 lub wyd. nast. – *Zuzanna, Muza, Szachy, Satyr, Proporzec, Jezda do Moskwy, Fragmenta. Rozmowy Salomona z Marchołtem*, przeł. i oprac. M. Eder, Wrocław 2014 – *Rozmowy, które miał król Salomon mądry z Marchołtem grubym a sprosnym. Sowiźrzał krotochwilny i śmieszny. Krytyczna edycja staropolskiego przekładu Ulenspiegla*, wydali R. Grześkowiak, E. Kizik, Gdańsk 2005, historie: 1–4, 12–14, 22, 24–29, 33–34, 95.
- Mikołaj Rej, *Wybór pism*, oprac. A. Kochan, Wrocław 2006 (BN I 308) – *Krótką rozprawą, Kupiec, Wizerunk, Żwierzyniec* – rozdział I, II i III, *Figliki, Żwierciadło*.
- Mikołaj Sęp Szarzyński, *Poezje zebrane*, wyd. Radosław Grześkowiak i Adam Karpiński przy współudziale Krzysztofa Mrowcewicz, Warszawa 2003 (BPS, t. 23).
- Piotr Skarga, *Kazania sejmowe*, oprac. J. Tazbir i M. Korolko, Wrocław 1995 lub wyd. nast. (BN I 70) – kazanie II i VII.
- Szymon Szymonowic, *Sielanki i pozostałe wiersze polskie*, oprac. J. Pelc, Wrocław 2000 (BN I 182) – z sielanek: *Dafnis, Żeńcy, Kołacze, Pomarlica*.

Teksty polskie – lektury zalecane

- Jan Dantyszek, *Pieśni*, przeł. A. Kamieńska, Olsztyn 1987.
- Jan Kochanowski, *Dzieła wszystkie. Wydanie sejmowe*, red. nac. J. Woronczak [i in.], Wrocław 1983 – t. 2: *Treny*, oprac. M. R. Mayenowa, L. Woronczakowa, J. Axer, M. Cytowska 1983; t. 4: *Pieśni*, oprac. M. R. Mayenowa, K. Wilczewska, B. Otwinowska, M. Cytowska, 1992 (zapoznać się z wydaniem).
- Mikołaj Kochanowski, *Rotuły*, wyd. A. Karpiński, Warszawa 1997 (BPS, t. 10).
- Marcin Kromer, *Polska, czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urzędach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego*, przeł. S. Kozikowski, wstęp i oprac. R. Marchwiński, Olsztyn 1984.
- Literatura ariańska w Polsce XVI wieku*, oprac. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa 1959.
- Stanisław Orzechowski, *Wybór pism*, oprac. J. Starnawski, Wrocław 1972 (BN I, 210) – *Rozmowa albo Dyjalog około egzekucyjnej Polskiej Korony... – dyjalog pierwszy; O życiu i śmierci Jana Tarnowskiego*.
- Patrząc na rozmaite świata tego sprawy. Antologia polskiej poezji renesansowej*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1984 – Stanisław Kleryka; Jan Smolik; Anonim Protestant.
- Siedemset lat myśli polskiej*, oprac. L. Szczucki, Warszawa 1978 – t. 2: *Filozofia i myśl społeczna XVI wieku*, oprac. L. Szczucki.
- Piotr Skarga, *Żywoty świętych polskich*, Kraków 1988.
- Teatr polskiego renesansu. Antologia*, oprac. J. Lewański, Warszawa 1988.

Teksty obce

- Ludovico Ariosto, *Orland szalony*, przeł. P. Kochanowski, oprac. R. Pollak, Wrocław 1965 (BN II, 150).

Giovanni Boccaccio, *Dekameron*, przeł. E. Boye, Warszawa 1984.
Historia o szlachetnej a pięknej Meluzynie, oprac. R. Krzywy, Warszawa 2015 (BDLPiO, t. 20).
Erazm z Rotterdamu, *Adagia*, przeł. M. Cytowska, Wrocław 1973 (BN II, 172).
Erazm z Rotterdamu, *Podręcznik żołnierza Chrystusowego*, przeł. J. Domański, Warszawa 1965.
Erazm z Rotterdamu, *Wybór pism*, oprac. M. Cytowska, Wrocław 1992 (BN II, 231) – *Pochwała głupoty*, przeł. E. Jędrkiewicz.
Niccolo Machiavelli, *Książę*, przeł. W. Rzymowski, Wrocław 1980 (BN II, 159).
Tomasz Morus, *Utopia*, przeł. K. Abgarowicz, Lublin 1993.
Michel de Montaigne, *Próby*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-3, Warszawa 1985.
Francesco Petrarca, *Wybór pism*, oprac. K. Morawski, Wrocław 1983 (BN II, 206)
Francesco Petrarca, *Drobne wiersze włoskie (Rerum vulgarium fragmenta)*, red. P. Salwa, Gdańsk 2006.
François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-2, Warszawa 1988.
Pierre Ronsard, *Poezje*, przeł. L. Staff [i in.], oprac. A. Sandauer, Warszawa 1965 – *Sonety do Marii*.

Podstawowe podręczniki i słowniki

Adam Karpiński, *Renesans*, Warszawa 2007.
Janusz Pelc, *Literatura renesansu w Polsce*, Warszawa 1994 i nast.
Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze – Renesans – Barok), red. T. Michałowska, B. Otwinowska, E. Sarnowska-Temeriusz, Wrocław 1998.
Jerzy Ziomek, *Renesans*, Warszawa 1995.
Jerzy Ziomek, *Literatura Odrodzenia*, Warszawa 1987.

Opracowania

Claude Backvis, *Szkice o kulturze staropolskiej*, oprac. A. Biernacki, Warszawa 1975 – studia o Mikołaju z Hussowa i Andrzeju Krzyckim, *Nurt utopijny w Polsce w dobie renesansu*.
Józef Budzyński, *Horacjanizm w liryce polsko-lacińskiej renesansu i baroku*, Wrocław 1985.
Dobrym towarzyszom gwoli. Studia o „Foriceniach” i „Fraszkach” Jana Kochanowskiego, red. R. Krzywy, R. Rusnak, Warszawa 2014.
Eugenio Garin, *Filozofia odrodzenia we Włoszech*, przeł. K. Żaboklicki, Warszawa 1969.
Jan Kochanowski. Interpretacje, oprac. J. Błoński, Kraków 1989.
Jan Kochanowski. Z dziejów badań i recepcji twórczości, oprac. M. Korolko, Warszawa 1980 – W. Borowy, *Kamienne rękawiczki*; S. Graciotti, *Fraszki i „Fraszki”*; M. Hartleb, *Nagrobek Urszulki*.
Mirosław Korolko, *O prozie „Kazań sejmowych” Piotra Skargi*, Warszawa 1971.
Roman Krzywy, *Sztuka wyborów i dar inwencji. Studium o strukturze gatunkowej Jana Kochanowskiego*, Warszawa 2008.
Roman Krzywy, *Poezja staropolska wobec genologii retorycznej. Wprowadzenie do problematyki*, Warszawa 2014.
Julian Krzyżanowski, *Romans polski wieku XVI*, Warszawa 1962.
Teresa Michałowska, *Poetyka i poezja. Studia i szkice staropolskie*, Warszawa 1982.
Mikołaj Rej w pięćsetlecie urodzin. Studia literaturoznawcze, red. J. Sokolski, M. Cieński, A. Kochan, Wrocław 2007.
Mikołaj Rej – w pięćsetlecie urodzin, cz. 1-2, red. J. Okoń, Łódź 2005.
Janusz Pelc, *Europejskość i polskość literatury naszego renesansu*, Warszawa 1984.

- Janusz Pelc, *Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 2001.
Problemy literatury staropolskiej, seria 1-3, oprac. J. Pelc, Wrocław 1972-1978.
 Wiktor Weintraub, *Rzecz czarnoleska*, Kraków 1977.
 Marta Wojtkowska-Maksymik, „*Gentiluomo cortigiano*” i „*dworzanin polski*”. *Dyskusja o doskonałości człowieka w „Il Libro del Cortigiano” Baldassarra Castiglione’go i w „Dworzanie polskim” Łukasza Górnickiego*, Warszawa 2007.

3. Literatura baroku

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

- Antologia literatury sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1985 (BN I, 186) – *Wyprawa plebańska; Peregrynacja Maćkowa; fraszki Jana z Kijan*.
Dramaty staropolskie, t. 4, oprac. J. Lewański, Warszawa 1961 – tu: P. Baryka, *Z chłopa król*.
 Sebastian Grabowiecki, *Rymy duchowne*, wyd. K. Mrowcewicz, Warszawa 1996 (BPS, t. 5) – z Setnika pierwszego: I, II, III, XXV, XXXIa, XXXIII; z Setnika wtórego: I-VI.
 Wespazjan Kochowski, *Utwory poetyckie*, oprac. M. Eustachiewicz, Wrocław 1991 (BN I, 92) – *Niepróżnujące próżnowanie; Psalmodia polska*.
 Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Poezje zebrane*, t. 1, wyd. A. Karpiński, *Adverbia moralia* w oprac. M. Mejora, Warszawa 1995 – *Tobiasz wyzwolny, Adverbia moralia* (adverbium I i II).
 Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Rozmowy Artaksesa i Ewandra*, wyd. J. Dąbkowska-Kujko, Warszawa 2006 (BPS, t. 32) – *Rozmowa pierwsza, Rozmowa trzecia, Rozmowa dziesiąta, Rozmowa dwanasta*.
 Kasper Miaskowski, *Zbiór rytmów*, wyd. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 1995 (BPS, t. 3) – *Elegia pokutna do Naświętszej Panny, Rozmowa Panienci z Śmiercią, Na śklenicę malowaną, Waleta włoszczonowska, Mięsopest polski*.
 Hieronim Morsztyn, *Światowa rozkosz*, oprac. A. Karpiński, Warszawa 1995 (BPS, t. 1).
 Jan Andrzej Morsztyn, *Wybór poezji*, oprac. W. Weintraub, Wrocław 1988 lub wyd. nast. (BN I 257) – *Kanikuła, Lutnia, Pokuta w kwartanie*.
 Jan Andrzej Morsztyn, *Utwory zebrane*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1971 – *Torquata Tassa Amintas; Psyche*.
 Zbigniew Morsztyn, *Wybór wierszy*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1975 (BN I, 215) – *Kostyrowie obozowi, Votum, Myśl ludzka, Pieśń w ucisku, Treny żałosne, Emblemata: 2, 12, 17, 29, 38, 41, 44, 49, 102, 113*.
 Krzysztof Opaliński, *Satyry*, oprac. L. Eustachiewicz, Wrocław 1953 lub wyd. nast. (BN I, 147) – *Przedmowa*, księga I.
 Łukasz Opaliński, *Wybór pism*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1959 (BN I, 174) – *Poeta nowy; Coś nowego...*
 Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki*, oprac. W. Czapliński, Wrocław 1979 lub wyd. nast. (BN I, 62).
Poeci polskiego baroku, t. 1, oprac. J. Sokołowska, K. Żukowska, Warszawa 1965 – D. Naborowski.
 Wacław Potocki, *Wiersze wybrane*, oprac. S. Grzeszczuk, J. S. Gruchała, Wrocław 1992 (BN I, 19) – *Transakcja wojny chocimskiej; Ogród, ale nie plewiony; Moralia*.
 Maciej Kazimierz Sarbiewski, *O poezji doskonałej, czyli Wergiliusz i Homer*, przeł. M. Plezia, Wrocław 1954 – księga I, rozdział 1; księga II, rozdział 1 i 3.

- Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Wykłady poetyki*, przeł. S. Skimina, Wrocław 1958 – *O poincie i dowcipie*, rozdziały: 1 i 2.
- Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Liryki oraz Droga rzymska i fragment Lechiady*, przeł. T. Karyłowski, oprac. M. Korolko przy współudziale J. Okonia, Warszawa 1980 – księga II.
- Kasper Twardowski, *Lekcje Kupidynowe*, oprac. R. Grześkowiak, Warszawa 1997 (BPS, t. 7).
- Samuel ze Skrzypny Twardowski, *Nadobna Paskwalina*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1980 (BN I, 87) lub oprac. J. Ślaski, Warszawa 1983.
- Torquato Tasso – Piotr Kochanowski, *Gofred albo Jeruzalem wyzwolona*, oprac. S. Grzeszczuk, Warszawa 1968 – pieśń I-IV, XVI, XX.
- Szymon Zimorowic, *Roksolanki*, oprac. L. Ślękowa, Wrocław 1983 (BN I, 73) lub: *Roksolanki*, oprac. R. Grześkowiak, Warszawa 1999 (BPS, t. 13) – *Ukochanym oblubieńcom*, *Dziewosłab*, chór trzeci.
- Józef Bartłomiej Zimorowic, *Sielanki nowe ruskie*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, Wrocław 1999 (BN I, 287) – *Obmowa*, *Trużenicy*, *Kozaczyzna*.

Teksty polskie – lektury zalecane

- Józef Baka, *Poezje*, oprac. A. Czyż i A. Nawarecki, Warszawa 1986 lub wyd. nast.
- Dramaty staropolskie*, oprac. J. Lewański, t. 6, Warszawa 1963: Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Ermida*.
- Jędrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za panowania Augusta II*, wstęp M. Dernałowicz, Warszawa 1985 i nast.
- Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Poezje zebrane*, oprac. A. Karpiński, t. 1-2, Warszawa 1995 – *Eklezjastę*; *Decymka myśli świętych*.
- Stanisław Morsztyn, *Smutne żale po utraconych dzieciach*, oprac. D. Chemperek, R. Krzywy, Warszawa 2007 (BDLPiO, t. 2).
- Wacław Potocki, *Smutne zabawy*, oprac. zespół pod kier. R. Krzywego, Warszawa 2012 (BDLPiO, t. 11).
- Samuel Twardowski, *Dafnis drzewem bobkowym*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1976 (BN I, 227).
- Samuel Twardowski, *Pałac Leszczyński*, wydał R. Krzywy, Warszawa 2002 (BPS, t. 24).
- Samuel Twardowski, *Władysław IV, król polski i szwedzki*, wydał R. Krzywy, Warszawa 2012 (BPS, t. 40).
- Jan Sobieski, *Listy do Marysieńki*, oprac. L. Kukulski, t. 1-2, Warszawa 1973.
- Staropolska poezja ziemiańska*, oprac. J.S. Gruchała i S. Grzeszczuk, Warszawa 1988.
- Kasper Twardowski, *Łódź młodzi z nawałności do brzegu płynąca*, oprac. R. Grześkowiak, Warszawa 1998 (BPS, t. 11).
- Stanisław Żółkiewski, *Początek i progres wojny moskiewskiej*, oprac. J. Maciszewski, Warszawa 1966 lub: Stanisław Żółkiewski, *Początek i progres wojny moskiewskiej*, oprac. A. Borowski, Kraków 1988

Teksty obce

- Antologia angielskiej poezji metafizycznej XVII stulecia*, oprac. S. Barańczak, Warszawa 1991.
- Pedro Calderon, *Życie snem*, przeł. E. Boye, Wrocław 1956 (BN II, 102).
- Pierre Corneille – Jan Andrzej Morsztyn, *Cyd albo Roderyk*, oprac. A. Karpiński i A. Stepnowski, Warszawa 1999 (BPS, t. 16).
- Jean de La Bruyere, *Charaktery*, przeł. A. Tatarkiewicz, wstęp R. Barthes, Warszawa 1965.

- Miguel de Cervantes Saavedra, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy*, przeł. A. L. i Z. Czerny, t. 1-2, Warszawa 1986.
- François de La Rochefoucauld, *Maksymy i rozważania moralne*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1977.
- Jean de La Fontaine, *Bajki*, przeł. S. Komar, wstęp L. Łopatyńska, Wrocław 1954 (BN II, 60) lub inne wydanie.
- Giambattista Marino, *Adon*, przeł. Anonim, oprac. L. Marinelli i K. Mrowcewicz, Rzym – Warszawa 1993.
- John Milton, *Raj utracony*, przeł. M. Słomczyński, Warszawa 1986.
- Moliere, *Dziela*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-3, Warszawa 1988 – *Świętoszek; Skąpiec*.
- Blaise Pascal, *Myśli*, przeł. T. Żeleński (Boy), oprac. M. Tazbir, Warszawa 1989 i nast.
- Jean Baptiste Racine, *Andromacha. Berenika. Fedra*, oprac. B. Sosień, Wrocław 1997 (BN II, 242) – *Fedra*, przeł. A. Międzyrżecki.
- Cesare Ripa, *Ikonomia*, przeł. I. Kania, Kraków 1998 lub wyd. nast.
- William Shakespeare, *Burza. Zimowa opowieść*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1991 – *Burza*.
- William Shakespeare, *Hamlet, książę Danii*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1990.
- William Shakespeare, *Król Lear*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1991.
- William Shakespeare, *Sen nocy letniej, Kupiec wenecki*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1992 – *Sen nocy letniej*.
- William Shakespeare, *Sonety*, przeł., wstęp i oprac. S. Barańczak, Poznań 1996.
- Św. Ignacy Loyola, *Ćwiczenia duchowne*, przeł. M. Bednarz, Kraków 1993 i nast.
- Św. Teresa z Avila, *Dziela*, przeł. H. Kossowski, t. 2, Kraków 1962 i nast. – *Twierdza wewnętrzna*.
- Św. Jan od Krzyża, *Dziela*, przeł. B. Smyrak, Kraków 1986 lub wyd. nast. – *Noc ciemna; Żywy płomień miłości*.

Podstawowe podręczniki i słowniki

- Czesław Hernas, *Barok*, Warszawa 1973 lub wyd. nast.
- Czesław Hernas, *Literatura baroku*, Warszawa 1995.
- Janusz Pelc, *Barok – epoka przeciwieństw*, Warszawa 1993.
- Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze – Renesans – Barok)*, red. T. Michałowska, B. Otwinowska, E. Sarnowska-Temeriusz, Wrocław 1998.

Opracowania

- Claude Backvis, *Renesans i barok w Polsce. Studia o kulturze*, oprac. H. Dziechcińska, E. J. Głębińska, Warszawa 1993.
- Claude Backvis, *Szkice o kulturze staropolskiej*, oprac. A. Biernacki, Warszawa 1975.
- Claude Backvis, *Panorama poezji polskiej okresu baroku*, t. 1-2, red. naukowa A. Nowicka-Jeżowa, R. Krzywy, Warszawa 2003.
- Jan Błoński, *Mikołaj Sęp-Szarzyński a początki polskiego baroku*, Kraków 1967 lub wyd. nast.
- Stanisław Grzeszczuk, *Błazeńskie zwierciadło. Rzecz o humorystyce sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku*, Kraków 1970.
- Adam Karpiński, *Staropolska poezja idealów ziemiańskich*, Wrocław 1983.
- Tibor Klaniczay, *Renesans, manieryzm, barok*, oprac. J. Ślaski, Warszawa 1986.
- Alina Nowicka-Jeżowa, *Sarmaci i śmierć. O staropolskiej poezji żałobnej*, Warszawa 1992.
- Zbigniew Ogonowski, *Socynianizm. Dzieje – poglądy – oddziaływanie*, Warszawa 2015.
- Janusz Pelc, *Słowo i obraz. Na pograniczu literatury i sztuk plastycznych*, Kraków 2002.

- Roman Pollak, „*Goffred*” *Tassa – Kochanowskiego*, Wrocław 1973.
- Marek Prejs, *Poezja późnego baroku. Główne kierunki przemian*, Warszawa 1989.
- Alojzy Sajkowski, *Barok*, Warszawa 1987.
- Jacek Sokolski, *Staropolskie zaświaty. Obraz piekła, czyśćca i nieba w renesansowej i barokowej literaturze polskiej wobec tradycji średniowiecznej*, Wrocław 1991 lub wyd. nast.
- Jadwiga Sokołowska, *Dwie nieskończoności. Szkice o literaturze barokowej Europy*, Warszawa 1978.
- Jadwiga Sokołowska, *Spory o barok. W poszukiwaniu modelu epoki*, Warszawa 1971.
- Ludwika Szczerbicka-Słęk, *W kręgu Klio i Kaliope. Staropolska epika historyczna*, Wrocław 1973.
- Krystyna Targosz, *Teatr dworski Władysława IV*, Kraków 1965.

4. Literatura oświecenia

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

- Wojciech Bogusławski, *Cud albo Krakowiaki i Górale*, oprac. M. Klimowicz, Wrocław 2005 (BN I, 162).
- Franciszek Ksawery Dmochowski, *Sztuka rymotwórcza*, oprac. S. Pietraszko, Wrocław 1956 (BN I, 158).
- Alojzy Feliński, *Barbara Radziwiłłówna*, [w:] *Polska tragedia neoklasycystyczna*, oprac. D. Ratajczak, Wrocław 1988 (BN I, 260)
- Jakub Jasiński, *Poezje wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1982.
- Franciszek Karpiński, *Poezje wybrane*, oprac. T. Chachulski, Wrocław 1997 (BN I, 89) lub: *Poezje wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1972.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wiersze wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1981 lub: Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wybór poezji*, oprac. W. Borowy, Wrocław 1984 (BN I, 129).
- Ignacy Krasicki, *Wybór liryków*, oprac. S. Graciotti, Wrocław 1985 (BN I, 252).
- Ignacy Krasicki, *Bajki*, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1975 (BN I, 220).
- Ignacy Krasicki, *Satyry i listy*, oprac. J. Pokrzywniak, Wrocław 1988 (BN I, 162).
- Ignacy Krasicki, *Myszeidos pieśni X*, oprac. J. Maślanka, Wrocław 1982 (BN I, 224).
- Ignacy Krasicki, *Monachomachia*, [w:]; tenże, *Monachomachia i Antymonachomachia*, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1977 lub wyd. nast. (BN I, 197).
- Ignacy Krasicki, *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*, oprac. M. Klimowicz, Wrocław 1975 lub wyd. nast. (BN I, 41).
- Adam Naruszewicz, *Liryki wybrane*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1964.
- Adam Naruszewicz, *Satyry*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1962 (BN I, 179).
- Jan Potocki, *Rękopis znaleziony w Saragossie*, przeł. E. Chojecki, oprac. L. Kukulski, t. 1-2, Warszawa 1976 lub inne wyd.
- Julian Ursyn Niemcewicz, *Powrót posła*, oprac. Z. Skwarczyński, Wrocław 1983 (BN I, 4).
- Stanisław Trembecki, *Wiersze wybrane*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1965.
- Stanisław Trembecki, *Sofijówka*, wydał J. Snopek, Warszawa 2000 (BPPO, t. 1).
- Tomasz Kajetan Węgierski, *Wiersze wybrane*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1974.
- Tomasz Kajetan Węgierski, *Organy*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1956 lub: *Organy. Poema heroikomiczne*, wyd. A. Norkowska, Warszawa 2007 (BPPO, t. 7).
- Maria Wirtemberska, *Malwina, czyli domyślność serca*, oprac. W. Billip, Warszawa 1978.
- Franciszek Zabłocki, *Fircyk w zalotach*, oprac. J. Pawłowiczowa, Wrocław 1969.

Franciszek Zabłocki, *Sarmatyzm*, oprac. L. Biernacki, Wrocław 1951 (BN I, 115) lub inne wyd.
Świat poprawiać - zuchwałę rzemiosło. Antologia poezji polskiego oświecenia, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, Warszawa 1981 (lub. nowsze wydanie) – Kajetan Koźmian, Ludwik Osiński.

Teksty polskie – lektury zalecane

Konstancja Benisławska, *Pieśni sobie śpiewane*, oprac. T. Chachulski, Warszawa 2000 (BPPO, t. 2).

Franciszek Bohomolec, *Komedie*, oprac. J. Kott, t. 2, Warszawa 1960.

Drama mieszczańska, oprac. J. Pawłowiczowa, Warszawa 1955.

Franciszek Karpiński, *Historia mojego wieku i ludzi, z którymi żyłem*, oprac. R. Sobol, Warszawa 1987.

Komedia obyczajowa warszawska, oprac. Z. Wołoszyńska, t. 1-2, Warszawa 1960.

Kajetan Koźmian, *Pamiętniki*, oprac. A. Kopacz i in., t. 1-3, Wrocław 1972.

Kajetan Koźmian, *Ziemiaństwo polskie*, oprac. P. Żbikowski, Kraków 2000.

Michał Dymitr Krajewski, *Podolanka*, oprac. I. Łossowska, Warszawa 1992.

Michał Dymitr Krajewski, *Pani Podczaszyna*, oprac. I. Łossowska, Warszawa 1991.

Michał Dymitr Krajewski, *Wojciech Zdarzyński życie i przypadki swoje opisujący*, wstęp i oprac. I. Łossowska, Warszawa 1998.

Ignacy Krasicki, *Rozmowy zmarłych*, oprac. Z. Libera, Warszawa 1987.

Ignacy Krasicki, *O języku ojczystym, teatrze i edukacji. Wybór z „Monitora” 1765-1772*, oprac. J. Rudnicka, Olsztyn 1995.

Ignacy Krasicki, *Pisma wybrane*, oprac. Z. Goliński, M. Klimowicz, R. Wołoszyński, red. T. Mikulski, t. 4, Warszawa 1954 – *Historia*.

Ignacy Krasicki, *Pan Podstoli*, oprac. K. Stasiewicz, Olsztyn 1994.

Literatura barska. Antologia, oprac. J. Maciejewski, Wrocław 1976 (BN I, 108).

Zdzisław Libera, *Poezja polska XVIII wieku. Antologia*, Warszawa 1976.

Zdzisław Libera, *Poezja polska 1800–1830. Antologia*, Warszawa 1984.

Polska epopeja klasycystyczna. Antologia, oprac. R. Dąbrowski, Kraków 2001.

Polski romans sentymentalny, oprac. A. Witkowska, Wrocław 1971 (BN I, 206).

Jan Potocki, *Parady*, przeł. J. Modrzejewski, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1966.

Jan Potocki, *Podróże*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1959.

Fryderyk Skarbek, *Pan starosta*, oprac. M. Ludziński, Warszawa 1951.

Teatr Narodowy 1765-1794, red. J. Kott, oprac. J. Jackl i in., Warszawa 1967.

Julian Ursyn Niemcewicz, *Dwaj panowie Sieciechowie. Powieść*, oprac. J. Dihm, Wrocław 1950 (BN I, 135) lub inne wyd.

Elżbieta Z. Wichrowska, *Antologia poezji masońskiej*, Warszawa 1995.

Jan Paweł Woronicz, *Pisma wybrane*, oprac. M. Nesteruk i Z. Rejman, Warszawa 1993.

Teatr jezuicki XVIII i XIX wieku w Polsce, wyd. I. Kadulka, Gdańsk 1997.

Julian Ursyn Niemcewicz, *Pamiętniki czasów moich*, oprac. J. Dihm, t. 1-2, Warszawa 1957.

Józef Wybicki, *Poezje wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1982 – wybór.

Wokół „Doświadczyńskiego”. *Antologia romansu i powieści*, wybór i oprac. J. Jackl, Warszawa 1969.

Franciszek Zabłocki, *Król w kraju rozkoszy*, oprac. J. Pawłowiczowa, Wrocław 1973 (BN I, 214).

Teksty obce

- Denis Diderot, *Kubuś Fatalista i jego pan*, przeł. T. Żeleński (Boy), wstęp M. Cieński, oprac. M. Cieński i E. Skibińska-Cieńska, Wrocław 1997.
- Denis Diderot, *Kuzynek mistrza Rameau*, przeł. L. Staff, Warszawa 1979.
- Donatien Alphonse Francois de Sade, *Justyna czyli nieszczęścia cnoty*, przeł. M. Bratuń, Łódź 1987.
- Daniel Defoe, *Przypadki Robinsona Cruzoe*, tłum. anonimowe, Warszawa 1971.
- Pierre de Beaumarchais, *Wesele Figara*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1959.
- Encyklopedia albo słownik rozumowany nauk, sztuk i rzemiosł*, przeł. i oprac. E. Rzadkowska, Wrocław 1952 (BN II, 73).
- Henry Fielding, *Dzieje przygód Józefa Andrews...*, przeł. M. Korniłowicz, oprac. Z. Sinko, Wrocław 1987 (BN II, 219).
- Johann Wolfgang Goethe, *Cierpienia młodego Wertera*, przeł. i oprac. O. Dobijanka-Witczakowa, Wrocław 1975 lub wyd. nast. (BN II, 75).
- James Macpherson, *Pieśni Osjana*, przeł. S. Goszczyński, oprac. J. Strzelecki, Wrocław 1980 (BN II, 202).
- Lawrence Sterne, *Podróż sentymentalna*, przeł. A. Glinczanka, oprac. Z. Sinko, Wrocław 1973 (BN II, 174).
- Emanuel Swedenborg, *O niebie i piekle*, przeł. D. Kielczyk, oprac. B. Smoleń, Warszawa 1993 – wybór.
- Jonathan Swift, *Podróże do wielu odległych narodów świata... przez Gullivera...*, przeł. M. Słomczyński, Kraków 1982 – wybór.
- Jean Jacques Rousseau, *Nowa Heloiza*, przeł. i oprac. E. Rzadkowska, Wrocław 1962.
- Jean Jacques Rousseau, *Wyznania*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-2, Warszawa 1978.
- Jean Jacques Rousseau, *Emil, czyli o wychowaniu*, przeł. W. Husarski, t. 1-2, Wrocław 1955.
- Voltaire, *Kandyd, czyli optymizm*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1993.
- Voltaire, *Traktat o tolerencji napisany z powodu śmierci Jana Calasa*, przeł. Z. Ryłko i A. Sowiński, Warszawa 1988.

Podstawowe podręczniki i słowniki

- Mieczysław Klimowicz, *Literatura Oświecenia*, Warszawa 1995.
- Mieczysław Klimowicz, *Oświecenie*, Warszawa 1998.
- Teresa Kostkiewiczowa, *Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko. Szkice o prądach literackich polskiego Oświecenia*, Warszawa 1975.
- Słownik literatury polskiego oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowa, Wrocław 1996 lub wyd. nast.
- Jerzy Snopek, *Oświecenie. Szkic do portretu epoki*, Warszawa 1999.

Opracowania

- Wacław Borowy, *O poezji polskiej w wieku XVIII*, Warszawa 1973 – wybór.
- Andrzej Cieński, *Pamiętnikarstwo polskie XVIII wieku*, Wrocław 1974.
- Czytanie Naruszewicza. Interpretacje*, red. T. Chachulski, Wrocław 2000.
- Filozofia oświecenia. Radykalizm – religia – kosmopolityzm*, red. J. Miklaszewska, A. Tomaszewska, Kraków 2015.
- Paul Hazard, *Myśl europejska w XVIII wieku. Od Monteskiusza do Lessinga*, przeł. H. Suwała, Warszawa 1972 – zwłaszcza: Howard Williams, *Oświeceniowa krytyka „Dialektyki oświecenia”*; Stanisław Janeczek, *Religia w kulturze Oświecenia: Oświecenie chrześcijańskie*.

- Teresa Kostkiewiczowa, *Horyzonty wyobraźni. O języku poezji czasów Oświecenia*, Warszawa 1984.
- Teresa Kostkiewiczowa, *Polski wiek światel. Obszary swoistości*, Wrocław 2002.
- Zdzisław Libera, *Oświecenie*, Warszawa 1981.
- Zdzisław Libera, *Problemy polskiego Oświecenia. Kultura i styl*, Warszawa 1969 – wybór.
- Zdzisław Libera, *Rozważania o wieku tolerancji, rozumu i gustu. Szkice o XVIII stuleciu*, Warszawa 1994.
- Zdzisław Libera, *Życie literackie w Warszawie w czasach Stanisława Augusta*, Warszawa 1971.
- Anna Nasiłowska, *Poezja opisowa Stanisława Trembeckiego*, Wrocław 1990.
- Stanisław Pietraszko, *Doktryna literacka polskiego klasycyzmu*, Wrocław 1966.
- Pisarze polskiego Oświecenia*, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, t. 1-3, Warszawa 1993-1996.
- Jan T. Pokrzywniak, *Ignacy Krasicki wśród pisarzy polskiego oświecenia*, Poznań 2015
- Problemy kultury literackiej polskiego Oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowa, Wrocław 1978.
- Problemy literatury polskiej okresu Oświecenia*, red. Z. Goliński, seria 1-2, Wrocław 1973-1977.
- Ryszard Przybylski, *Klasycyzm, czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*, Warszawa 1983 – wybór.
- Zofia Rejman, *Świadomość literacka polskiego Oświecenia. Wybrane problemy*, Warszawa 2005.
- François Rosset, Dominique Triaire, *Jan Potocki. Biografia*, przeł. A. Wasilewska, Warszawa 2006.
- Zofia Sinko, *Powiastrka w Oświeceniu stanisławowskim*, Wrocław 1992.
- Zofia Sinko, *Powieść zachodnioeuropejska w kulturze polskiego Oświecenia*, Wrocław 1968.
- Jerzy Snopek, *Objawienie i Oświecenie. Z dziejów libertynizmu w Polsce*, Wrocław 1986.
- Ewa Szary-Matywiecka, „*Malwina*”, czyli *głos i pismo w powieści*, Warszawa 1994.
- Roman Wołoszyński, *Ignacy Krasicki. Utopia i rzeczywistość*, Wrocław 1970.
- Wacław Woźnowski, *Bajka w literaturze polskiego Oświecenia*, Warszawa 1974.
- Piotr Żbikowski, *Klasycyzm postanisławowski*, Warszawa 1984 lub wyd. nast.